

การตรวจสอบคุณภาพรายการทรัพยากรสารสนเทศในฐานข้อมูล
ระบบห้องสมุดอัตโนมัติ สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ
มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

Auditing Catalogue Quality the Bibliographic Database of the
library, Academic Resource and Information Technology Center,
Pibulsongkram Rajabhat University

อัจฉราพร แยมหมื่น, จิตราภรณ์ ไกรฤทธิ

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
Email: adcharapron@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบคุณภาพของรายการหนังสือใหม่ ในฐานข้อมูลระบบห้องสมุดอัตโนมัติ สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ตามมาตรฐานการลงรายการทรัพยากรสารสนเทศในรูปแบบ MARC 21 (Machine Readable Cataloging) และตามมาตรฐานการลงรายการรูปแบบแองโกลอเมริกัน (Anglo-American Cataloging Rules, second edition: AACR2) ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ระเบียบบรรณานุกรม จำนวน 7,585 ระเบียบ ทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครซีและมอร์แกน ทำให้ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 366 ระเบียบ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบตรวจสอบการลงรายการทรัพยากรสารสนเทศ ของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ผลจากการวิจัยพบว่า

- 1) การลงรายการตามรูปแบบ MARC 21 ในเขตข้อมูลความยาวไม่คงที่ tag 0xx - 8xx นั้น มีการลงรายการจำนวนทั้งสิ้น 12,984 ข้อมูลและลงรายการถูกต้องตามรูปแบบ MARC21 จำนวน 11,840 ข้อมูล คิดเป็นร้อยละ 97.42 ส่วนการลงรายการไม่ถูกต้องจำนวน 96 ข้อมูล คิดเป็นร้อยละ 2.58 โดยข้อมูลที่ลงรายการไม่ถูกต้องมากที่สุด คือ รายการเพิ่มหัวเรื่อง จำนวน 32 ข้อมูล รายการชื่อเรื่องและการแจ้งความรับผิดชอบ จำนวน 27 ข้อมูล และรายการเพิ่มผู้แต่ง จำนวน 16 ข้อมูล ตามลำดับ 2) การลงรายการตามหลักเกณฑ์แบบ AACR2 แก้ไขเพิ่มเติม ค.ศ. 1998 ทั้งสิ้นจำนวน 2,838 ข้อมูล และลงรายการถูกต้องจำนวน 2,601 ข้อมูล คิดเป็นร้อยละ 98.02 ลงรายการไม่ถูกต้อง จำนวน 67 ข้อมูล คิดเป็นร้อยละ 2.24 ข้อมูลที่ลงรายการผิดมากที่สุดคือ รายการเพิ่มหัวเรื่อง จำนวน 29 ข้อมูล รายการเพิ่มผู้แต่ง จำนวน 10 ข้อมูล และชื่อเรื่องและการแจ้งความรับผิดชอบ จำนวน 6 ข้อมูล ตามลำดับ ส่วนการลงรายการข้อมูลหนังสือแต่ละเล่ม (Items) นั้น มีความถูกต้อง ร้อยละ 100 ของทุกระเบียนที่มีการตรวจสอบ3) การตรวจสอบการพิมพ์ ทั้งสิ้น

จำนวน 2,838 ข้อมูลมีการพิมพ์ถูกต้องจำนวน 2,748 ข้อมูล คิดเป็นร้อยละ 96.06 และพิมพ์ไม่ถูกต้อง จำนวน 20 ข้อมูล คิดเป็นร้อยละ 3.94 รายการที่พิมพ์ไม่ถูกต้องมากที่สุดคือชื่อเรื่อง และการแจ้งความรับผิดชอบ จำนวน 7 ข้อมูล รายการหลัก จำนวน 3 ข้อมูล และการจัดพิมพ์ การเผยแพร่ จำนวน 3 ข้อมูล ตามลำดับ

คำสำคัญ:

การตรวจสอบคุณภาพการลงรายการ, การลงรายการบรรณานุกรมตามหลักเกณฑ์ AACR2, การลงรายการบรรณานุกรมตามหลักเกณฑ์ MARC 21, ระบบห้องสมุดอัตโนมัติ

Abstract

This research aims to examine the quality of entries new books in the automated library database system, Information and Technology Resource center, Pibulsongkram Rajabhat University. The lists of books were checked using the MARC 21 format (Machine-Readable Cataloging) and the Anglo-America listing standard (Anglo-America Cataloging Rules. Second Edition: AACR2). The population for this study consists of 7,585 records derived from Krejcie & Morgan table; there are 366 samples for educational purposes. The research tool was a checklist form of entries new book of information and Technology Resource center. Type statistics used to analyze the data in the form of percentages. The results found that 1) Listed by MARC 21 format in non-fixed length tag 0xx-8xx, the total numbers of data entries were as 12,984 items, including 11,840 items or represent 97.42% be accurate data in MARC 21 format and incorrect entry of 96 items, representing 2.58 percentages. The most incorrect entries data were as 32 items of subject heading, title and statement of responsibility were as 27 items and added entries authors were as 16 items, respectively. 2) The itemization by Anglo-America Cataloging Rules, Second Edition: AACR2 were as 2,838 items, there are entries of 2,601 items or represent 98.02% be accurate data, incorrectly listing of 67 items or represent 2.24 percentages.

The most incorrect entry were as the subject heading at 29 items, the authors list were as 10 items and the title and statement of responsibility area as 6 items, respectively. In addition, itemizations of books detail are 100% accurate. 3) Checking print lists, there are 2,383 items of total number, be accurate data of 2,748 items or represent 96.06 % and 20 items or represent 3.94% incorrectly data entries. The most inaccurate entries were title and responsibility statement as 7 items, the main entry as 3 main items and 3 items of publications, respectively.

Keywords:

Auditing Catalogue Quality the Bibliographic, AACR2, MARC 21, Automated Library System

บทนำ

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศหรือห้องสมุด เป็นหน่วยงานที่สนับสนุนภารกิจของมหาวิทยาลัย เป็นแหล่งจัดเก็บและรวบรวมทรัพยากรสารสนเทศประเภทต่าง ๆ จึงจำเป็นต้องใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานของห้องสมุด และบริการต่อผู้ใช้ให้สามารถเข้าถึงสารสนเทศได้จากทุกที่ ทุกเวลา ห้องสมุดได้นำระบบห้องสมุดอัตโนมัติเข้ามาใช้งาน เพื่อให้บริการกับผู้ใช้บริการซึ่งทรัพยากรสารสนเทศก่อนจะนำมาให้บริการได้นั้น ต้องมีการทำรายการ (Cataloging) วิเคราะห์และจัดหมวดหมู่ สร้างระเบียบรายการที่มีคุณภาพ มีการดูแล บำรุงรักษาให้ถูกต้อง เพื่อให้ผู้ใช้บริการเข้าถึงข้อมูลได้ถูกต้อง โดยการสืบค้นข้อมูลผ่าน Web OPAC ทรัพยากรสารสนเทศของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศมีความหลากหลาย การที่จะลงรายการทางบรรณานุกรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นแบบแผนเดียวกันตามรูปแบบและหลักเกณฑ์การลงรายการที่กำหนดเป็นมาตรฐาน เช่น การลงรายการตามมาตรฐานการลงรายการบรรณานุกรมสิ่งพิมพ์ โสตทัศนวัสดุ เพื่อให้คอมพิวเตอร์อ่านได้ (Machine Readable Cataloging: MARC21) การกำหนดหมวดหมู่ละหัวเรื่อง หลักเกณฑ์การลงรายการแบบแองโกลอเมริกัน (Anglo-American Cataloging Rules, second edition: AACR2) คุณภาพของรายการบรรณานุกรมในฐานข้อมูลระบบห้องสมุดอัตโนมัติ มีความสำคัญในการสืบค้นข้อมูลสารสนเทศ เพราะข้อมูลที่มีคุณภาพจะส่งผลต่อการเข้าถึงสารสนเทศของผู้ใช้บริการ สามารถเข้าถึงรายการได้อย่างรวดเร็ว ถูกต้องเหมาะสม หากมีการลงรายการผิด ไม่ครบถ้วน จะทำให้เกิดปัญหาต่อผู้ใช้บริการอาจจะสืบค้นไม่พบหรือได้รับข้อมูลที่ผิดพลาด รวมถึงการเผยแพร่สู่สาธารณชนซึ่งอาจมีการนำไปใช้อ้างอิงหรือเป็นแบบอย่างต่อห้องสมุดอื่น ๆ ในรายการทรัพยากรสารสนเทศเดียวกัน จากเหตุผลที่กล่าวมาทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาคุณภาพของรายการทรัพยากรสารสนเทศ ในฐานข้อมูลระบบห้องสมุดสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม เพื่อนำผลที่ได้ไปใช้ในการปรับปรุงข้อมูลให้มีความถูกต้องและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อตรวจสอบคุณภาพความถูกต้องของรายการหนังสือใหม่ในฐานข้อมูลระบบห้องสมุดอัตโนมัติ สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ ตามมาตรฐานการลงรายการทรัพยากรสารสนเทศในรูปแบบ MARC 21 (Machine Readable Cataloging)
2. เพื่อตรวจสอบคุณภาพความถูกต้องของรายการหนังสือใหม่ในฐานข้อมูลระบบห้องสมุดอัตโนมัติ สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ ตามหลักเกณฑ์การลงรายการแบบแองโกลอเมริกัน (Anglo-American Cataloging Rules, second edition: AACR2)

ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน

การศึกษาวิจัยเรื่อง การตรวจสอบคุณภาพของรายการทรัพยากรสารสนเทศในฐานข้อมูลระบบห้องสมุด สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามครั้งนี้ ใช้วิธีการเก็บข้อมูล โดยใช้เครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นแบบบันทึกคะแนนผลการตรวจสอบความถูกต้องของการลงรายการหนังสือในฐานข้อมูลทรัพยากรสารสนเทศ ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดแนวทางในการดำเนินการวิจัย โดยมีขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

กลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ระเบียบบรรณานุกรมหนังสือภาษาไทยที่ลงรายการลงในโปรแกรมห้องสมุดอัตโนมัติ ULIBM (Union Library Management) ของสำนักวิทยบริการ ฯ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2557- 31 ตุลาคม 2560 จำนวน 7,585 ระเบียบ

กลุ่มตัวอย่าง คือ ระเบียบบรรณานุกรมหนังสือภาษาไทย จำนวน 366 ระเบียบ ซึ่งได้มาโดยการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามเกณฑ์ของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) โดยกำหนดช่วงการสุ่ม (Sampling interval) มีค่าเท่ากับ 20.72

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แบบบันทึกการตรวจสอบการลงรายการทรัพยากรสารสนเทศในรูปแบบ MARC 21 (Machine Readable Cataloging) 2) แบบบันทึกการตรวจสอบการลงรายการแบบแองโกลอเมริกัน (Anglo-American Cataloging Rules, second edition: AACR 2) และ 3) แบบบันทึกการตรวจสอบการพิมพ์

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยรวบรวมระเบียบบรรณานุกรมหนังสือในฐานข้อมูลระบบห้องสมุดอัตโนมัติ จากนั้นค้นหาและบันทึกเลขเรียกหนังสือเพื่อนำตัวเลขบนชั้นหนังสือมาตรวจสอบ และดำเนินการตรวจสอบการลงรายการที่ทุก ๆ ระยะห่างของตัวเลขเท่ากับ 20 โดยแบบบันทึกการตรวจสอบการลงรายการทั้ง 3 ชุด พร้อมทั้งบันทึกข้อมูลที่ผิดพลาดลงในแบบบันทึกรายการเมื่อพบข้อผิดพลาด 1 จุด ให้นับ 1 คะแนน ดำเนินการรวมคะแนนด้วยคอมพิวเตอร์ แล้วแสดงผลความผิดพลาด จากนั้นหาค่าความถี่และร้อยละของการลงรายการที่ผิดพลาดการตรวจสอบการลงรายการตามการลงรายการทรัพยากรสารสนเทศในรูปแบบ MARC 21 (Machine Readable Cataloging) การตรวจสอบลงรายการตามมาตรฐานรูปแบบแองโกลอเมริกัน (Anglo-American Cataloging Rules, second edition: AACR2) การตรวจสอบการพิมพ์ และรายการข้อมูลหนังสือแต่ละเล่ม (Item) จากนั้นนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูล โดยหาค่าสถิติแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละพร้อมทั้งนำเสนอในรูปแบบตาราง

สรุปผล อภิปรายผล ข้อเสนอแนะและการนำไปใช้ประโยชน์

ผลจากศึกษาคุณภาพของรายการทรัพยากรสารสนเทศในฐานข้อมูลระบบห้องสมุด สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม สามารถสรุปผลได้ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

1. การลงรายการตามรูปแบบการลงรายการทรัพยากรสารสนเทศในรูปแบบ MARC 21 (Machine Readable Cataloging)

1.1 มีการลงรายการจำแนกตามกลุ่มของเขตข้อมูลความยาวคงที่ และความยาว

ไม่คงที่ พบว่า การลงรหัสตามรูปแบบของการลงรายการทรัพยากรสารสนเทศในรูปแบบ MARC 21 (Machine Readable Cataloging) ในกลุ่มความยาวคงที่ เขตข้อมูล 008 ลงรหัส มีความถูกต้องร้อยละ 23.78 และลงรหัสไม่ถูกต้อง ร้อยละ 2.62 โดยมีข้อมูลที่ไม่ได้มีการลงรหัส ร้อยละ 73.60 ซึ่งรหัสตำแหน่ง 07-10 ปีพิมพ์เริ่มต้นมีการลงรหัสถูกต้องมากที่สุด ร้อยละ 54.92 และรหัสตำแหน่ง 35-37 ภาษา ลงรหัสไม่ถูกต้องมากที่สุด ร้อยละ 13.39 ส่วนรหัสตำแหน่งที่ไม่ได้ลงรายการมากที่สุด คือรหัสตำแหน่ง 22 กลุ่มเป้าหมายระดับผู้ใช้ ร้อยละ 95.63

1.2 การลงรหัสตามรูปแบบของการลงรายการทรัพยากรสารสนเทศในรูปแบบ MARC 21 (Machine Readable Cataloging) ในกลุ่มความยาวไม่คงที่ 0xx-8xx ซึ่งเป็น การตรวจสอบการลงรายการข้อมูล 3 ส่วนคือ ส่วนเขตข้อมูล (Tag) ส่วนตัวบ่งชี้ (Indicator) และส่วนเขตข้อมูลย่อย (Subfield) พบว่า มีความถูกต้อง ร้อยละ 97.42 ลงรายการไม่ถูกต้อง ร้อยละ 2.58 โดยข้อมูลที่ลงรายการไม่ถูกต้องมากที่สุดคือ เขตข้อมูลรายการเพิ่มหัวเรื่อง จำนวน 32 ข้อมูลเขตข้อมูลรายการชื่อเรื่อง และการแจ้งความรับผิดชอบ จำนวน 27 ข้อมูล และเขตข้อมูล รายการเพิ่มผู้แต่ง จำนวน 16 ข้อมูล ตามลำดับ

2. การลงรายการข้อมูลหนังสือแต่ละเล่ม (Items)

สำหรับการลงรายการข้อมูลหนังสือแต่ละเล่ม (Items) นั้นมีความถูกต้องร้อยละ 100 ของทุกระเบียนที่มีการตรวจสอบ เนื่องจากเป็นการตั้งค่าของระบบห้องสมุด ที่ดำเนินการค่าไว้ ของหนังสือแต่ละประเภทที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวโยงกัน ทำให้ไม่เกิดความผิดพลาดในการลงรายการ

3. การลงรายการแบบแองโกลอเมริกัน (Anglo-American Cataloging Rules, second edition: AACR2) แก้ไขเพิ่มเติม ค.ศ. 1998

การลงรายการแบบแองโกลอเมริกัน (Anglo-American Cataloging Rules, second edition: AACR2) แก้ไขเพิ่มเติม ค.ศ. 1998 พบว่า การลงรายการมีความถูกต้อง ร้อยละ 98.02 ลงรายการไม่ถูกต้อง คิดเป็นร้อยละ 2.24 ซึ่งเขตข้อมูลที่มีการลงรายการมากที่สุด คือเขตข้อมูล รายการเพิ่มหัวเรื่อง จำนวน 539 ข้อมูล และเป็นข้อมูลที่ลงรายการผิดมากที่สุดคือ จำนวน 29 ข้อมูล รองลงมาคือเขตข้อมูลรายการเพิ่มผู้แต่ง จำนวน 10 ข้อมูล และเขตข้อมูลชื่อเรื่องและการแจ้ง ความรับผิดชอบ จำนวน 6 ข้อมูล ตามลำดับ ส่วนเขตข้อมูลที่มีการลงรายการถูกต้องมากที่สุด และต้องลงรายการทุกระเบียน คือ เขตข้อมูลเลขหมู่หนังสือ เขตข้อมูล ฉบับพิมพ์ เขตข้อมูลชื่อชุด เขตข้อมูลรายการเพิ่มชื่อชุด ซึ่งการลงรายการจำนวนไม่มากนักส่งผลให้มีความถูกต้องมากกว่า เขตข้อมูลอื่น ๆ ก็เป็นได้

4. การพิมพ์

การพิมพ์ พบว่า มีความถูกต้อง ร้อยละ 96.06 และพิมพ์ไม่ถูกต้อง ร้อยละ 3.94 โดยการพิมพ์ที่ถูกต้องมากที่สุดคือ เขตข้อมูลมาตรฐานสากล และการพิมพ์ที่ไม่ถูกต้องมากที่สุด คือ ชื่อเขตข้อมูลเรื่องและการแจ้งความรับผิดชอบ จำนวน 7 ข้อมูล เขตข้อมูลรายการหลัก จำนวน 3 ข้อมูล และเขตข้อมูลการจัดพิมพ์ การเผยแพร่ จำนวน 3 ข้อมูล ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

1. การลงรายการทรัพยากรสารสนเทศในรูปแบบ MARC 21 (Machine Readable Cataloging)

1.1 การลงรหัสตามรูปแบบของการลงรายการทรัพยากรสารสนเทศในรูปแบบ MARC 21 (Machine Readable Cataloging) ในกลุ่มความยาวคงที่เขตข้อมูล 008 จากผลการวิจัยพบว่า การลงรหัสมีความถูกต้องร้อยละ 23.78 และลงรหัสไม่ถูกต้องร้อยละ 2.62 โดยมีข้อมูลที่ไม่ได้มีการลงรหัสร้อยละ 73.60 ซึ่งรหัสตำแหน่ง 07-10 ปีพิมพ์เริ่มต้นมีการลงรหัสถูกต้องมากที่สุด ร้อยละ 54.92 เนื่องจากเป็นตำแหน่งที่มีความสัมพันธ์กับเขตข้อมูล 260 ในส่วนของปีพิมพ์ และเป็นข้อมูลที่ถูกใช้ประกอบกับการพิมพ์เลขเรียกหนังสือที่ติดสัน ประกอบกับส่วนใหญ่หนังสือทุกประเภทมีข้อมูลที่ปรากฏชัดเจน บรรณารักษ์มีความพิถีพิถันในการลงรายการในตำแหน่งนี้ ส่วนรหัสตำแหน่ง 35-37 ภาษาลงรหัสไม่ถูกต้องมากที่สุด ร้อยละ 13.39 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธิดาพร สายทะโชติ (2553) ที่ศึกษาการตรวจสอบความถูกต้องของการลงรายการหนังสือภาษาไทยในฐานข้อมูลทรัพยากรสารสนเทศ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา ผลการวิจัยพบว่า 1) การบันทึกค่ารหัสตามรูปแบบ MARC 21 ในเขตข้อมูลความยาวคงที่ (เฉพาะเขตข้อมูล 008) พบว่า มีความถูกต้องเกินกว่าร้อยละ 95

1.2 การลงรายการทรัพยากรสารสนเทศในรูปแบบ MARC 21 (Machine Readable Cataloging) และแนวทางในการพัฒนาการลงรายการหนังสือภาษาไทยในฐานข้อมูลรายการทรัพยากรสารสนเทศในเขตข้อมูลความยาวคงที่ (เฉพาะเขตข้อมูล 008) ควรมีการพัฒนาการลงรายการในกลุ่มตำแหน่งต่าง ๆ อาทิ กลุ่มตำแหน่งบันทึกรหัสปีพิมพ์เริ่มต้น (008/07-10) รหัสปีพิมพ์สิ้นสุด (008/11-14) บันทึกรหัส ประเทศของสถานที่พิมพ์ (008/15-17) บันทึกรหัส ลักษณะเนื้อหา (008/24-27) บันทึกรหัสระบุว่าเป็นเอกสาร การประชุม (008/29) บันทึกรหัส หนังสือที่ระลึก (008/30) และบันทึกรหัสตราชนิ (008/ 31) สำหรับเขตข้อมูล รวมถึงงานวิจัยของ ปภาดา น้อยคำยาง (2552) ได้ศึกษาเรื่อง การตรวจสอบคุณภาพของการลงรายการในฐานข้อมูลบรรณานุกรม

สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า การลงรหัสในตำแหน่งต่าง ๆ ของเขตข้อมูล 008 มีความถูกต้องร้อยละ 93.8 และความผิดพลาดร้อยละ 6.2 โดยสถานที่พิมพ์ มีการลงรหัสถูกต้องมากที่สุด คือ มีอัตราความผิดพลาด ร้อยละ 0.4 ที่เป็นเช่นนี้เพราะการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาหนังสือภาษาไทย ดังนั้นสถานที่พิมพ์หมายถึงประเทศ ทั้งหมดเป็นการตีพิมพ์ในประเทศไทย ทำให้การลงรหัสเป็นเรื่องง่ายเพราะสถานที่ที่มีเพียงหนึ่งเดียว ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่าตำแหน่งที่ 35-37 ภาษา ลงรหัสไม่ถูกต้องมากที่สุด ซึ่งอาจเนื่องจากว่าตำแหน่งดังกล่าวบรรณารักษ์มีการลงรหัสที่ถูกต้อง และบันทึกรายการเรียบร้อยแล้ว แต่เมื่อตรวจสอบอีกครั้งพบว่า รหัสที่ลงไปมีการเปลี่ยนแปลงโดยระบบในตำแหน่งดังกล่าว เช่น ลงรหัส Tha หมายถึง หนังสือเล่มนั้นเป็นภาษาไทย แต่เมื่อกลับมาตรวจสอบพบว่า รหัส Tha เปลี่ยนเป็นรหัส d ทำให้ตำแหน่งดังกล่าวรายการลงรหัสไม่ถูกต้องมากที่สุดดังผลปรากฏ นอกจากนี้ เมื่อการลงรหัสตำแหน่งส่วนใหญ่ไม่ได้ลงรหัสครบทุกตำแหน่ง โดยบรรณารักษ์จะลงรหัสเฉพาะที่มีความสัมพันธ์กับเขตข้อมูลต่าง ๆ ทำให้การไม่ได้ลงรหัสสูงถึง ร้อยละ 73.60

2. การลงรายการข้อมูลหนังสือแต่ละเล่ม (Items) จากผลการวิจัยพบว่าสำหรับการลงรายการข้อมูลหนังสือแต่ละเล่ม (Items) นั้น มีความถูกต้องร้อยละ 100 ของทุกระเบียนที่มีการตรวจสอบเนื่องจากการตั้งค่าของระบบห้องสมุด ที่ดำเนินการค่าไว้ของหนังสือ

หากเลือกข้อมูลถูกต้อง ข้อมูลประเภททรัพยากรสารสนเทศถูกต้องข้อมูลอื่น ๆ ก็จะเลือกให้อัตโนมัติ ทำให้ไม่เกิดข้อผิดพลาด และบรรณารักษ์มีความคุ้นเคยกับการเลือกข้อมูลในส่วนนี้เป็นอย่างดี

3. การลงรายการแบบแองโกลอเมริกัน (Anglo-American Cataloging Rules, second edition: AACR 2) แก้ไขเพิ่มเติม ค.ศ. 1998 จากผลการวิจัยพบว่าการลงรายการถูกต้อง 98.02 ซึ่งส่วนเขตข้อมูลที่มีการลงรายการถูกต้องมากที่สุดและต้องลงรายการทุกระเบียน คือ เขตข้อมูล เลขหมู่หนังสือ ซึ่งในเขตข้อมูลนี้ ส่วนใหญ่ระบบจะตั้งค่าไว้ในตั้งแต่ เขตข้อมูล ตัวบ่งชี้ และ เขตข้อมูลย่อยที่กำหนดไว้คงที่โดยระบบ การผลการตรวจสอบส่วนนี้ถูกต้องทั้งหมด รวมถึงเขตข้อมูล ฉบับพิมพ์ เขตข้อมูลชื่อชุด เขตข้อมูลรายการเพิ่มชื่อชุด ที่ผลการตรวจมีความถูกต้องทั้งหมดเช่นกัน สำหรับรายการที่ไม่ถูกต้องมากที่สุดจากความถี่ คือ เขตข้อมูลรายการ เพิ่มหัวเรื่อง จำนวน 29 ข้อมูล คิดเป็นร้อยละ 5.38 ซึ่งข้อมูลนี้สอดคล้องกับ การลงรายการตามรูปแบบการลงรายการทรัพยากรสารสนเทศในรูปแบบ MARC 21 (Machine Readable Cataloging) เนื่องจากเป็นข้อมูลที่เชื่อมโยงกัน คือ มีการลงรายการมากกว่าเขตข้อมูลอื่น แต่หากคิดเป็นร้อยละของการลงรายการไม่ถูกต้อง คือ เขตข้อมูลรายการเพิ่มผู้แต่ง คิดเป็นร้อยละ 8.47 เนื่องจากเขตข้อมูล ทั้ง 2 ส่วนนี้ มีความคล้ายคลึงกัน หากเกี่ยวกับชื่อผู้แต่งไม่ว่าจะเป็นรายการหัวเรื่อง หรือรายการเพิ่มผู้แต่ง ลักษณะการลงรายการเหมือนกัน เช่น การลงรายการ ปี พ.ศ. เกิด-ตาย การลงรายการยศ ฐานันดร การลงหน่วยงานใหญ่ การลงหน่วยงานย่อย เป็นต้น ซึ่งในส่วนการลงรายการลักษณะนี้บรรณารักษ์ อาจยังมีความไม่เข้าใจในการลงรายละเอียดที่อย่างถ่องแท้ก็เป็นได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญยืน จันทร์สว่าง (2553) ที่พบว่า การลงรายการสิ่งพิมพ์ตามหลักเกณฑ์การลงรายการแบบแองโกลอเมริกันในภาพรวมได้ถูกต้องคิดเป็นร้อยละ 64.3 ผิดพลาดร้อยละ 35.7 รายการที่ลงรายการผิดพลาดมากที่สุดคือ ชื่อชุด ร้อยละ 76.7 รองลงมาคือ ผู้แต่งองค์กร ร้อยละ 71.2 การพิมพ์ การจำหน่าย ร้อยละ 60.7 และหมายเหตุ ร้อยละ 50.9 ตามลำดับ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริงาม แผลงชีพ (2551) ได้ศึกษาการลงรายการบรรณานุกรมหนังสือภาษาไทยขององค์กร ตามหลักเกณฑ์การลงรายการแบบ AACR2 ที่ใช้ในห้องสมุดมหาวิทยาลัย ที่พบว่า ควรมีความตีความกฎ 21.1B2 (การเลือกชื่อองค์กรเป็นรายการหลัก) กฎ 24.5C1 (การลงชื่อองค์กรที่เป็นบริษัท) และกฎ 24.12A (การลงรายการชื่อองค์กรที่เป็นหน่วยงานรอง) ให้ใช้กันอย่างกว้างขวาง และเข้าใจตรงกันในทุก ๆ ห้องสมุด และควรมีความร่วมมือจากหลาย ๆ ห้องสมุด ให้จัดอบรมการลงรายการขององค์กร ควรมีการจัดประชุมเพื่อหามาตรฐานการลงรายการที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน หรืออาจมีการจัดตั้งองค์กร เพื่อร่วมมือในการจัดทำแบบแผนการลงรายการ และจัดทำคู่มือร่วมกันเพื่อให้การลงรายการเป็นมาตรฐานเดียวกัน

4. การลงรายการข้อมูลหนังสือแต่ละเล่ม (Items) พบว่า มีการตรวจสอบข้อมูลทั้งสิ้น จำนวน 1,464 ข้อมูล ประกอบด้วย ประเภทวัสดุ วัสดุของห้องสมุด สถานที่จัดเก็บ เลขทะเบียน โดยมีการลงรายการข้อมูลทุกข้อมูล คิดเป็นร้อยละ 100 ซึ่งการลงรายการทุกข้อมูลนั้น มีความถูกต้องทุกรายการเนื่องจากเป็นการเลือกโดยผ่านการตั้งค่าของระบบทำให้ไม่มีความผิดพลาดในการลงรายการ

5. การพิมพ์ พบว่า การพิมพ์มีความถูกต้อง ร้อยละ 96.06 และพิมพ์ไม่ถูกต้อง ร้อยละ 3.94 โดยการพิมพ์ที่ถูกต้องมากที่สุดคือ เขตข้อมูลมาตรฐานสากล เนื่องจากเขตข้อมูลดังกล่าว

เป็นการลงรายการที่เป็นตัวเลขและมีข้อมูลที่ปรากฏชัดเจน และการพิมพ์ที่ไม่ถูกต้องมากที่สุดคือ ชื่อเขตข้อมูลเรื่องและการแจ้งความรับผิดชอบ จำนวน 7 ข้อมูล ซึ่งเขตข้อมูลส่วนนี้มีการลงรายการมากกว่าส่วนอื่น ๆ เป็นเขตข้อมูลส่วนและต้องมีความละเอียดรอบคอบในการลงรายการมากจึงทำให้มีการลงรายการที่ไม่ถูกต้องตั้งข้อมูลที่ปรากฏ นอกจากนี้ยังมีเขตข้อมูลรายการหลัก จำนวน 3 ข้อมูล และเขตข้อมูลการจัดพิมพ์ การเผยแพร่ จำนวน 3 ข้อมูล ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ

ในการลงรายการทรัพยากรสารสนเทศลงในฐานข้อมูลระบบห้องสมุดอัตโนมัติบรรณารักษ์ ควรทบทวนหลักเกณฑ์ในการลงรายการและทำข้อตกลงระหว่าง ผู้ลงรายการทรัพยากรสารสนเทศ ที่สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ของการลงรายการทรัพยากรสารสนเทศในรูปแบบ MARC 21 (Machine Readable Cataloging) และการลงรายการแบบแองโกลอเมริกัน (Anglo-American Cataloging Rules, second edition: AACR2) แก้ไขเพิ่มเติม ค.ศ. 1998 เพื่อสร้างความเข้าใจที่ตรงกันในการปฏิบัติงาน และควรมีการตรวจสอบระบบโปรแกรมห้องสมุดอัตโนมัติว่าในการลงรายการทรัพยากรสารสนเทศมีความสอดคล้องและเป็นมาตรฐานการลงรายการทรัพยากรสารสนเทศในรูปแบบ MARC 21 (Machine Readable Cataloging) และการลงรายการตามหลักเกณฑ์แบบ AACR2 แก้ไขเพิ่มเติม ค.ศ. 1998 หรือไม่ เพื่อความเป็นมาตรฐานเดียวกันของการแบ่งปันข้อมูลกับห้องสมุดอื่น ๆ ในอนาคต

การนำไปใช้ประโยชน์

สามารถนำผลการตรวจสอบคุณภาพการลงรายการดังกล่าว มาใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงการลงรายการทรัพยากรสารสนเทศ ในฐานข้อมูลระบบห้องสมุดอัตโนมัติให้มีรูปแบบการลงรายการที่ถูกต้อง มีคุณภาพและได้มาตรฐานเพื่อประโยชน์ของผู้ใช้บริการ สามารถเข้าถึงทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุดได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงใช้เป็นแนวทางในการฝึกอบรมบรรณารักษ์และนักศึกษา ฝึกประสบการณ์วิชาชีพบรรณารักษ์ในการลงรายการทรัพยากรสารสนเทศในฐานข้อมูลระบบห้องสมุดอัตโนมัติ

รายการอ้างอิง

- ธิดาพร สายทะโชติ. (2553). *การตรวจสอบความถูกต้องของการลงรายการหนังสือภาษาไทย ในฐานข้อมูลทรัพยากรสารสนเทศ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา*. ชลบุรี: สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา.
- บุญยืน จันทร์สว่าง. (2553). *การศึกษาค่าความผิดพลาดของการลงรายการสิ่งพิมพ์ตามหลักเกณฑ์ การลงรายการแบบแองโกลอเมริกัน ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 2 และรูปแบบมาร์ก จากการฝึกงานของนิสิต วิชาเอกบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*. กรุงเทพฯ: สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ปภาดา น้อยคำยาง. (2552). *การตรวจสอบคุณภาพของการลงรายการในฐานข้อมูลบรรณานุกรม สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*. กรุงเทพฯ: สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ศิริงาม แผลงชีพ. (2551). การลงรายการบรรณานุกรมหนังสือภาษาไทยขององค์กรตามหลักเกณฑ์
การลงรายการแบบ AACR2 ที่ใช้ในห้องสมุดมหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัย
รามคำแหง.